

SIVI VE KATI ATIK TAŞIMA VE DEPOLAMA SİSTEMİ

- Atık toplama ve bertaraf sisteminin etkilenme durumu kontrol edilmelidir. İlgili Belediye'den bilgi alınabilir.

Atık toplama ve bertaraf sistemi etkilenmişse barınma noktasından en az 1 km uzakta, geçici depolara en fazla 100 metre uzakta geçirimsiz ve kullanışsız bir alana yeterli büyüklükte (200 kişi için 1,5 m genişlik, 2 m derinlik, 1 m uzunluk) çukur açılarak atılar buraya dökülmeli ve her gün üzerine 15-20 cm kadar toprak örtülmelidir. Etrafı mümkünse çit ile çevrilmeli ve tamamen dolduktan sonra 40 cm kadar toprak ile kapatılmalıdır.

- Sistem etkilenmemişse atıkların hangi gün/günlerde alandan uzaklaştırıldığı öğrenilmelidir.
- Barınma alanında (çadırkent vb.) kaç adet bidon/ konteyner ihtiyacı olduğu hesaplanmalıdır. 50 kişiye (10 hane) 100 litrelik bir konteyner planlanmalıdır.
- Atıkları toplayan ve bertaraf edenlere en azından eldiven, mümkünse bot, tulum ve koruyucu maske temin edilmelidir.
- Gerekirse tetanoz ve hepatit B'ye karşı bağışıklık kazandırılmalıdır. El ve yüz yıkama için su ve sabun sağlanmalıdır.
- Tıbbi atık ile temas eden ekip depolama, nakliye ve atık yönetiminde doğru yöntemleri kullanmalıdır.

Tablo 1'de afet kaynaklı açığa çıkan tipik atıkların acil, kısa ve orta dönemli olası tehlike ve önceliklendirmesi sunulmuştur.

HASUDER Çevre Sağlığı Çalışma Grubu

Kaynaklar:

1. Sphere Project, Sphere Handbook: Humanitarian Charter and Minimum Standards in Disaster Response, 2011
2. Türk Tabipler Birliği. (2002). OLAĞANDIŞI DURUMLARDA SAĞLIK HİZMETLERİ (2.b.). (A. O. Karababa, Dü.) Ankara.
3. Joint UNEP/OCHA Environment Unit. (2013). Disaster Waste Management Guidelines. Geneva.
4. WEDC/WHO. (2013). Technical Notes on Drinking Water, Sanitation, and Hygiene in Emergencies. https://wedc-knowledge.lboro.ac.uk/resources/who_notes/WHO_TNE_ALL.pdf adresinden alındı.

SIVI VE KATI ATIK TAŞIMA VE DEPOLAMA SİSTEMİ

Tablo 1. Atık Tehlikesi Önceliklendirme Aracı

Atık Türü	Önceden kalma bir atık mı? (1 haftadan daha uzun)	Atık yerleşim alanına yakın mı?	Atık; dere, akarsu ya da diğer su kaynaklarına yakın mı?	Toplama	Bertaraf
Çadırkent ve barınma alanlarından rutin çıkan atıklar					
Gıda atıkları	Yüksek öncelikli	Yüksek öncelikli	Yüksek öncelikli	Elle toplanabilir	Gerekirse el arabasıyla taşınarak kamyonu nakledilir
Ambalaj atıkları	Düşük öncelikli	Düşük öncelikli	Düşük öncelikli		
İnsan atıkları	Yüksek öncelikli	Yüksek öncelikli	Yüksek öncelikli	Elle toplanmamalı, makinelerden destek alınabilir	Kontrol edilen ortamda depolama/düzenli depolama sahasında bertaraf
Yardımlı malzemesi kaynaklı atıklar	Orta öncelikli	Orta öncelikli	Orta öncelikli	Elle toplanabilir	
Enkaz					
Beton/tuğla	Düşük öncelikli	Düşük öncelikli	Düşük öncelikli	Elle toplanabilir	İleri zamanda geri kazanmak amacıyla depolanabilir ya da depolama sahasında dolgu malzemesi olarak kullanılabilir
Ev mobilyaları ve eşyalar	Düşük öncelikli	Düşük öncelikli	Düşük öncelikli		
Plastik, karton ve kağıt gibi atıklar	Düşük öncelikli	Düşük öncelikli	Düşük öncelikli		

SIVI VE KATI ATIK TAŞIMA VE DEPOLAMA SİSTEMİ

Ahşap/kereste	Düşük öncelikli	Düşük öncelikli	Düşük öncelikli	Diğer atıklardan ayrı toplanmalı	Ayrı toplanabiliyorsa yeniden kullanılabilir (ısınma, yemek, barınak) aksi halde düzenli depolama sahasına iletilir
Kablolar	Düşük öncelikli	Düşük öncelikli	Düşük öncelikli		
Toprak ve tortular (sediment)	Düşük öncelikli	Düşük öncelikli	Düşük öncelikli	Genellikle makinelerle toplanır, elle de toplanabilir	Molozla karışık şekilde düzenli depolamaya iletilir
Hacimli ögeler	Düşük öncelikli	Düşük öncelikli	Düşük öncelikli	Makinelerle toplanması daha uygun	
Tehlikeli malzeme ve maddeler					
Potansiyel tehlikeli atıklar	Yüksek öncelikli	Yüksek öncelikli	Yüksek öncelikli	Kişisel koruyucu ekipman kullanılarak elle toplanabilir	Bertaraf tesisi aktifse oraya iletilir yoksa tesis aktive olana kadar depolanır
Petrol ve yakıt gibi hidrokarbonlar	Düşük öncelikli	Orta öncelikli	Orta öncelikli		
Boya, vernik ve solventler	Düşük öncelikli	Yüksek öncelikli	Orta öncelikli		
Pestisit ve gübreler	Düşük öncelikli	Yüksek öncelikli	Orta öncelikli		
Ev temizlik ürünleri	Düşük öncelikli	Düşük öncelikli	Orta öncelikli		
Enkaz içerisindeki tıbbi atıklar	Yüksek öncelikli	Yüksek öncelikli	Yüksek öncelikli		

SIVI VE KATI ATIK TAŞIMA VE DEPOLAMA SİSTEMİ

Sağlık hizmeti kaynaklı tehlikeli atıklar	Yüksek öncelikli	Yüksek öncelikli	Yüksek öncelikli		
Sağlık hizmeti kaynaklı atıklar					
Diğer enfeksiyöz potansiyele sahip atıklar	Yüksek öncelikli	Yüksek öncelikli	Yüksek öncelikli	Kişisel koruyucu ekipman kullanılarak elle toplanabilir	Bertaraf tesisi aktifse oraya iletilir yoksa tesis aktive olana kadar depolanır
Gıda ve ambalaj atıkları	Yüksek öncelikli	Yüksek öncelikli	Yüksek öncelikli		
Ticari ve endüstriyel atıklar					
Ticarethane atıkları	Düşük öncelikli	Orta öncelikli	Orta öncelikli	Genellikle makinelerle toplanır, elle de toplanabilir	Tehlikeli atık grubundansa, bertaraf tesisi aktifse oraya iletilir, tehlikeli değilse düzenli depolamaya gönderilir
Endüstriyel atıklar	Düşük öncelikli	Orta öncelikli	Orta öncelikli		